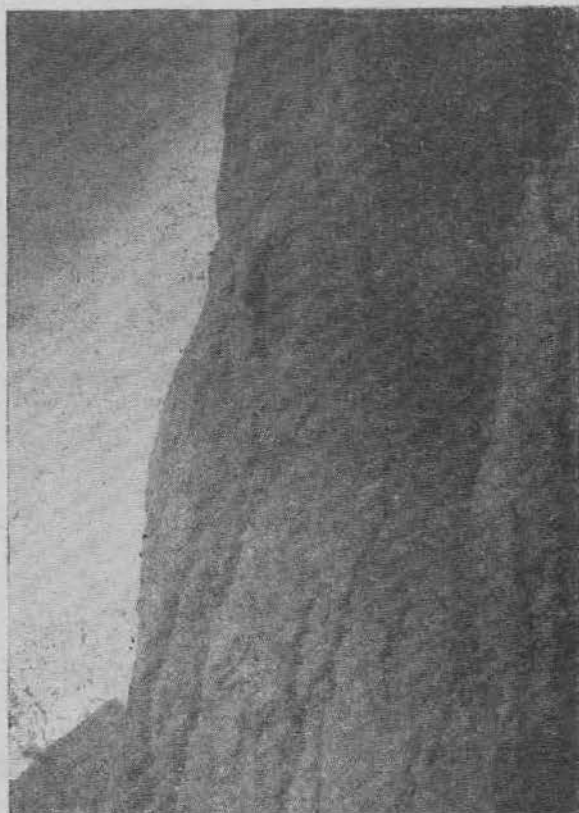

V Herletovi smeri
v severni steni Ojstrice

Foto Kočevar Rado

Debeljak Ciril:

SEVERNI RAZ DEDCA

Ali živim? Mar se nisem razbil na neusmiljenih ploščah Dedčeve stene? Počasi se mi je vračala zavest. Visel sem na vrveh, obrnjen z obrazom od stene in se rahlo zibal sem in tja. Roke so brez moči visele ob telesu. Kje sem zbral moči, da sem zlezel k Radotu, ne vem. Padel sem k njemu in mu stisnil roko. Storil je nekaj, s čimer se je oddolžil za vse napore, ki sem jih prebil v črni plošči pod polico. Nežno kot mati otroka sem božal zeleni vrvi, ki sta zdržali tonsko težo udarca. Bila je to največja preizkušnja zanj in sta jo odlično prestali. Zahvalil sem se z očmi klinu, ki je zdržal mene in še Radota. Kot bi slutil že prej, sem prav tega zabil vestno in do glave. Ostal je na svojem mestu v trajen spomin.

Medtem se je popolnoma stemnilo. Megle so se umaknile za grebene, nastopila je jasna, zvezdnata noč. Zadnji sij ugaslega dne, ki je za naju ostal nepozaben, je risal škrlatne raze Planjave in Mokrice. Nastopila je

noč, tako vsakdanja, vsaki drugi enaka, s tisočeriimi lučmi in lahnimi napravi nočnega pevca. Pribita in privezana na klin sva skrčena in stisnjena drug k drugemu čakala novega dneva. Mraz je lezel do kosti. Izčrpano in spoteno telo je drgetalo v ledenem vetru, misli pa so begale od stvari do stvari, od spomina do spomina. Spomnil sem se zgodnje mladosti, tako vsele in srečne, brez skrbi in težav, ki jo je presekala nepričakovano sekira usode. Misel mi je begala k očetu, ki je zadnji svoj krik dal tebi, prelepa slovenska zemlja. Krogla je presekala nit njegovega poštenega življenja. Spomnil sem se matere, ki je v zadnjih krčih za temnimi zidovi plinske celice klicala tebe, domovina. Spomnil sem se vsega preganjanja in trpljenja tisočeriim izmozganih ljudi, spomnil sem se sto tisočev, ki so izginjali v nenasitnih žrelih krematorija, zoglenelih teles ob bodečih žicah Dachaua, Oswiecizima in Raba. Neizbrisljiv, krvav žig je usekal Nmec v mojo mladost. Za vse življenje. Dom, nekdanj tako lep in vesel, so sedaj

nadomestile gore. Ljubim ta dom, ker vem, kaj pomeni.

Ure so tekle počasi v neskončnost. Mraz me je stresal. Ko bi imel nekoga, da bi se ogreval ob misli nanj, sploh, da bi lahko vso noč mislil. Toda zmanjkalo je počasi tudi tega in minute so postajale ure, noč pa večnost.

Zabliskalo se je. Nisem upal verjeti svojim očem; saj se varam, to je le odraz prenapetosti živcev. Toda ne. V dolgi črti so zažareli grebeni Ojstrice, dolg, nepretrgan blisk je osvetlil nebo. Rado je strmel nemo predse v noč. Vedel je kot jaz, kaj pomeni za naju danes nevihta. Odprta in navpična stena, klini in zaponke, izvešena polica, vse skupaj pa krasna tarča za vsako strelo, ki bi vžgala. Kaj bi ostalo od naju? Morda samo ožgana škala na mestu najinega bivaka. S strahom sem buljil v nebo, ki je bilo še jasno in posuto z zvezdami. Zopet se je posvetilo, to pot za Mokrico. Morda pa to ni nevihta. »Saj je ne bo, je

predaleč,« je menil Rado, da bi potolažil mene. Globoko pod nama je zasvetila drobna lučka. Nekdo od naših gleda skozi okno na Korošici. Morda je Ivan ali Koko. Skrbi ju najina noč. Čez čas začujeva klice: »Kako je?« »Vse v redu, pa lahko noč!« »Zjutraj pridite z vrvjo nad steno!«, je zaklical Rado. Lučka je ugasnila in bilo je zopet vse tiho. Na spanje nisem pomislil. Bolelo me je koleno in roka, Radota pa glava od sunka, ki ga je dobil pri mojem padcu, ko ga je silna teža vrgla iz stojišča in zagnala ob klin. Menjala sva mesti, tako da sem dal Radotu noge pod pazduho, ker sem bil brez nogavic. Enakomerno tiktakanje Radotove ure je noč še podaljšalo.

Polnoč. Prav tako sva pred pol leta čakala jutra v zaledeneli severni triglavski steni in se tresla v mrzli ledeniški sapi. A tedaj je brnel pred nama kuhalnik in vrela voda v njem. Zalagala sva se vso noč z vsobino nahrbtnika, ki ni bila skromna, saj je bila velika noč. Prestala sva to noč in tudi danes jo bova. Ure so tekle. Ob petih je rahlo zažarelo nebo na vzhodu in doživljala sva rojstvo dneva. Nemo sva strmela v to lepoto in občudovala zarjo, ki se je raztezala in lezla vse više. Vse barve je nadelo nebo in končno je prvi žarek sonca zasvetil prav na Ojstrici. Zbudil jo je in hitel drugam, da vzdrami še druge, ki so še temni in zaspani sanjali nad dolinami.

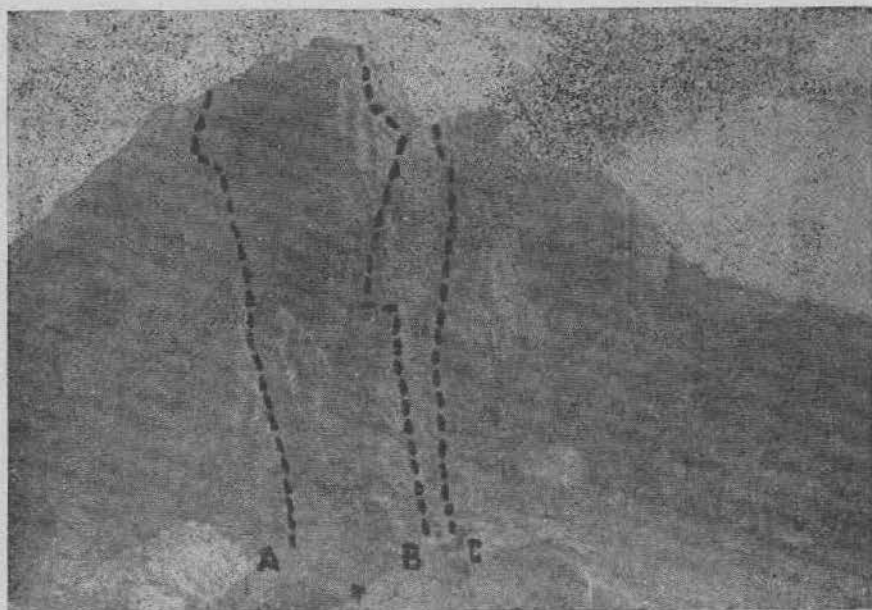
Hej! Pogledala sva v dolino in opazila dve drobni piki v melu pod steno. Bila sta Ivan in Sivka, ki sta hitela pomagat. Izginila sta v grušču za zahodnim razom, kmalu nato pa sva jih začula že nad sabo. »Pazi, vrgel bom kamen!« Zažvižgal je točno preko naju in udaril v prod. Kmalu za kamnom je prisikala vrv in obstala nekaj metrov nad nama. Ivan se je spustil za dolžino v steno, se tam zabil in vrgel znova. To pot je vrv z zaponko zaplesala tik naju in udarila v steno. Privezal sem se nanjo. »Varuj!« Stisnil sem Radotu roko, ki je varoval in zapustil polico — najin bivak. Varovan z vrha sem prelezal težko mesto, to pot brez večjega napora. Nad previsom sem varoval Radota, ki je bil kmalu pri meni. Plezal sem dalje v kotu neizrazitega stolpiča in varoval v globoki votlini 10 metrov pod Ivanom. V koncu votline sem odkril velikansko gnezdo ne vem kakšne ptice. Biti je morala procejšnja, ker bi se v gnezdo za silo spravil tudi sam. Iz luknje sem prečil izredno težavno v levo, obšel preveso in izplezal do Ivana. Prevezal sem se na njegovo vrv in tako zopet varovan z vrha izplezal še zadnjih 30 metrov.

Na vrhu naju je sprejelo toplo sonce. Kot omamljena sva se usedla na mehko travo. Bila sva zopet srečna in vesela, saj sva doživela nekaj, kar je dosegljivo le redkim. Spoznala sva v teh dveh dneh, najtežjih v najinem gorskem delovanju, kje je meja človeške zmogljivosti, spoznala sva, kaj pomeni tovarištvo, ki je prvi pogoj življenja in uspešnega ustvarjanja vsega, kar stoji na zemlji.

DIREKTNA SMER (SMER: B)

Vstop na desni strani stebra, 10 metrov naravnost navzgor (klin). Pod gladkim trebuhom prestop v levo in 4 metre navpično navzgor na neznatno stojišče (3 klini, skrajno težavno). Preko previsa (klin) in po navpični poklini nekaj metrov do luske. Desno od luske klin za stojišče. Od tu skrajno težavno 10 metrov levo. Stena 90° naklonine. Tu zabiješ specialni prečni klin, ki pomaga, da dosežeš boljšega nad njim. Nato skrajno težaven prestop v levo okoli ogla. (Klin pred prestopom ostal v steni.) Dalje navpično navzgor, malo oprimkov, brez klina 10 metrov do luske, prislone v navpični steni. Levo od nje v kotu ostal klin v steni. Dalje do specialnega klina in naprej prosto po črni in previsni steni z neznatnimi oprijemi (skrajno težavno in tvegano). Najtežje mesto okoli 20 metrov do police (dobro varovališče). Klin za stojišče ostal v steni. Nekaj metrov desno navpično navzgor po poklini, skrajno težaven prestop na poličko. Okrog 10 metrov laže navzgor so klini. Po poklini z dobrimi oprijemi v udobno votlino. Izredno težaven prestop v levo do police pod streho. Po njej levo in čez streho na dobro stojišče. Od prečnice levo in po zajedi navpično na vrh.

Plezala dne 22. in 23. septembra 1949 Ciril Debeljak (Celje) in Rado Kočevar (Ljubljana). Čisti čas plezanja znaša 9 ur. Smer je skrajno težavna (6 stopnja zgornja meja).

Severna stena Dedca

Foto Kočevar Rado

A: Smer Debeljak-Arnšek. B in C: Smer Debeljak-Kočevar.